

Arbeidsnotat Working Paper

2018:3

Solveig Straume
Kari Bachmann
Guri K. Skrove
Sunniva Nærbøvik
Kristin Røvik

Inkludering av flyktninger
i norske fotballklubber

Høgskolen i Molde
Vitenskapelig høgskole i logistikk

MØREFORSKING
MOLDE

Solveig Straume, Kari Bachmann,
Guri K. Skrove, Sunniva Nærbøvik, Kristin Røvik

Inkludering av flyktninger i norske fotballklubber

Arbeidsnotat / Working Paper 2018:3

Høgskolen i Molde
Vitenskapelig høgskole i logistikk

Molde University College
Specialized University in Logistics

Molde, Norway 2018

ISSN 1894-4078

ISBN 978-82-7962-247-5 (trykt)

ISBN 978-82-7962-248-2 (elektronisk)

Inkludering av flyktninger i norske fotballklubber

Forfattere: Solveig Straume, Kari Bachmann, Guri K. Skrove, Sunniva Nærbøvik og Kristin Røvik

På oppdrag av: Norges Fotballforbund (NFF)

Finansiert av: UEFA

Prosjektleder: Solveig Straume, Høgskolen i Molde

Oktober 2018

SAMMENDRAG

Norsk fotball er basert på visjonen «Fotball for alle». Norges Fotballforbund (NFF) skal virkeliggjøre denne visjonen gjennom sitt inkluderingsarbeid og legge forholdene til rette for at alle som vil, skal få delta i fotballen.

NFF og UEFA skal i samarbeid utvikle mer kunnskap om fotball for flyktninger i Norge (beboere på flyktningmottak og nybosatte). Målet er å bedre kunne bistå kretser og klubber som ønsker å jobbe med flyktninger og integrering. I 2016 fikk NFF økonomisk støtte fra UEFA (HatTrick Investment Programme) til et fireårsprosjekt. Første steg var en studie som ser nærmere på samarbeidet mellom krets/klubb og det offentlige (som kommuner og skoler), men også andre aktører som flyktningmottak og frivillige organisasjoner. Denne rapporten omhandler inkludering av flyktninger i fotballklubben.

Undersøkelsen viser at norske fotballklubber ser ut til å forstå, akseptere og er enige i visjonen om «Fotball for alle». Resultatene reflekterer at de som er engasjert i klubbene anerkjenner samfunnets forventninger til frivillige organisasjoner og idrettslag som inkluderingsarenaer, og dermed at de gjennom sine verv eller stillinger i fotballen også innehar et samfunnsansvar for inkludering av flyktninger.

Selv om mange av de samme barrierene for inkludering går igjen, er det ingen enkle eller standardiserte løsninger på disse. Hver region og hver klubb er ulik både med hensyn til størrelse, ressurser og til en viss grad også utfordringer. Det er likevel et suksesskriterium å ha et klubbrevet system for inkludering. I klubber som har utviklet og implementert et system, blir inkluderingen mindre personavhengig. Et klubbrevet systematisk inkluderingsarbeid er sterkere, mer holdbart og mindre tilfeldig enn om det er trenerdrevet og personavhengig.

Utfordringer knyttet til inkludering kan oppsummeres som barrierer innen kommunikasjon- og språk, kultur, manglende fotballerfaring, kjønn, økonomi, transport og praktiske og strukturelle barrierer. Noen av disse kan løses gjennom økonomiske tilskuddsordninger og støtte til klubbene. De viktigste tiltakene og løsningene krever imidlertid god samhandling mellom klubbene og sentrale aktører. Resultatene peker ut kommunens flyktningetjeneste og skolene som de viktigste samarbeidspartene til klubbene, selv om også flere av de andre aktørene er svært viktige. Idretts- og fotballkrets og fylkeskommune er viktige tilretteleggere for samhandling om inkludering mellom klubber og andre aktører.

Et overordnet og viktig funn er at gode planer og strategier bidrar til å gjøre samarbeidet mer effektivt og målrettet. Undersøkelsen viser derfor behovet for en systemorientert tilnærming til inkluderingsarbeidet.

INTRODUKSJON

NFFs visjon om «Fotball for alle» virkeliggjøres bl.a. gjennom inkluderingsarbeidet som har sin bakgrunn i oppfatningen om at deltakelse i fotballen kan bidra til bedre fysisk og mental helse samt velvære og sosial interaksjon. NFFs målsetting er å bruke barnefotballen i Norge til å bygge opp en arena som er åpen for alle – der barn kan føle seg trygge, bygge vennskap, i tillegg til gjensidig respekt og forståelse for hverandre, uavhengig av kjønn, økonomisk/sosial status, og etnisk/kulturell bakgrunn.

I 2016, mottok NFF økonomisk støtte fra UEFA HatTrick Investment Programme til et prosjekt innenfor sosial inkludering. Den første delen av prosjektet omfattet studier på to relaterte inkluderingsstemaer; inkludering av flyktninger i klubber og inkludering av økonomisk vanskeligstilte barn og ungdom i klubber.

Et av studiens overordnede mål var å undersøke måten norske klubber samarbeider med ulike interessenter for å oppnå visjonen «fotball for alle» i de respektive lokalsamfunnene. Studien fokuserte spesifikt på samarbeidet mellom aktører som fotballkretser, klubber, kommuner, offentlige institusjoner, skoler og andre (for eks. frivillige organisasjoner, fond/støtteordninger, idrettsråd og kommersielle aktører), og på å påpeke og vurdere eksisterende utfordringer og muligheter som ligger i disse samarbeidsforholdene.

I denne studien på «inkludering av flyktninger i klubber», har man forstått inkluderingsarbeidets hovedmål som; å tilby like muligheter og tilgang til fotballaktiviteter for flyktninger i lokalmiljøet, i tillegg til å skape et felleskap mellom flyktninger og lokalbefolkninger i Norge.

Høgskolen i Molde (HiMolde) og Møreforskning Molde (MFM) gjennomførte studien, på oppdrag av NFF. Rapporten er utarbeidet av Solveig Straume, Kari Bachmann, Guri K. Skrove, Sunniva Nærbøvik og Kristin Røvik.¹

Prosjektets funn vil danne grunnlaget for en veileder til bruk i hverdagen for klubbene.

Nøkkelord og kontekst

I denne rapporten blir betegnelsen *flyktning* brukt for å beskrive barn og voksne som bor på asylmottak i norske kommuner, samt de som har fått utstedt oppholdstillatelse som flyktninger og venter på bosettelse i norske lokalsamfunn.

En *asylsøker* er en som har søkt asyl i Norge, og har en aktiv søknad inne til behandling. En person kategoriseres som asylsøker kun fra den tiden de melder seg til norsk politi med søknad om beskyttelse, frem til Utlendingsdirektoratet (UDI) eller Utlendingsnemnda (UNE) har vurdert søknaden og tatt en endelig beslutning. Under behandlingsprosessen, blir personen enten sendt til et kommuneadministrert asylmottak, frivillige organisasjoner eller private interessenter, dersom det er godkjent av UDI.

Hvis søknaden blir avvist av UDI eller UNE, er personen forpliktet til å forlate Norge. En asylsøker hvis søknad mottar et positivt svar, får utstedt en oppholdstillatelse som permanent

¹ Denne norske utgaven er oversatt av NFF. Den engelske originalversjonen kan lastes ned her: https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2558384/WP_2018_02.pdf?sequence=1

flyktning, eller på humanitært grunnlag. Personen vil da flytte fra asylmottak og bosette seg i en annen kommune. Personen blir betegnet som *nybosatt* de følgende fem årene.

Barn og unge under 18 år som søker om asyl i Norge, og som kommer til Norge uten foreldre eller verge, beskrives som *enslige mindreårige asylsøkere* (EMA). Når enslige mindreårige asylsøkere registreres hos norsk politi, får de utstedt en verge som skal sikre at den mindreåriges rettigheter blir ivaretatt både juridisk og økonomisk, underveis i søknadsprosessen. Ungdom mellom 15-18 år blir sendt til egne transittmottak, og de under 15 år blir sendt til egne omsorgssentre som Barne-, ungdoms-, og familieetaten (Bufetat) har ansvaret for. UDI prioriterer EMA-søknader fordi det er i barnets/ungdommens beste interesse å få svar på søknaden innen 'rimelig tid'. Når en EMA får utstedt oppholdstillatelse, vil han flytte fra asylmottaket og vanligvis bli bosatt i en annen kommune. (UDI 2018b)

I mars 2018 bodde det 4245 individer med nesten 40 ulike nasjonaliteter i norske asylmottak der de tre største gruppene kommer fra Eritrea (18%), Afghanistan (14%) og Etiopia (12%).

De fleste flyktninger får hjelp fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) til å bosette seg i en kommune. Det er likevel mulig for personer med arbeids- og oppholdstillatelse, som kan forsørge seg selv og familien, å bosette seg i en egenvalgt kommune, uten at myndighetene involveres.

Flyktninger (og deres familier) som har fått utstedt oppholdstillatelse i Norge er berettiget og forpliktet til å gjennomføre et *introduksjonsprogram*. Alle kommuner som tar imot flyktninger har krav om å tilby introduksjonsprogram, og må tilby dette innen de første tre månedene personen er bosatt i kommunen. Retten og forpliktelsen til å delta gjelder for nyankomne i alderen 18-55 år, som har fått innvilget asyl.

Introduksjonsprogrammet kan vare i opptil to år, med tilleggsperioder ved godkjent fravær/permisjon. Under spesielle omstendigheter, kan kurset vare i opptil tre år. Flyktingene som deltar i introduksjonsprogrammet får økonomisk støtte underveis, en sum som reduseres ved ikke-godkjent fravær.

METODE

I studiet av norske fotballklubbers arbeid med integrering av flyktninger i fotballklubben har forskerne gjennomført flere case-studier og kombinert både kvalitative and kvantitative data. Det ble gjennomført 41 semi-strukturerte dybdeintervjuer med forskjellige interessenter fra tre fotballkretser. Utvalget ble gjennomført i samarbeid med NFF, som også bidro med kontaktinformasjon. I intervjuene ble nye informanter identifisert. Blant informantene var representanter fra klubber, asylmottak og/eller offentlige flyktningtjenester, fotballkretser, idrettskretser, representanter fra kommune og fylke, skoler, NFF og frivillige organisasjoner.

Forskerne utarbeidet fire forskjellige intervjuguider for å skape fleksibilitet basert på hvem intervjuobjektet var. Fem fokusområder ble identifisert i intervjuene:

1. Systemer og strategier for inkludering
2. Samarbeid mellom interessenter
3. Utfordringer knyttet til inkludering av flyktninger og/eller økonomisk vanskeligstilte og marginaliserte²
4. Tiltak og aktiviteter initiert av klubbene
5. Hva prosjektets «toolkit» til NFF og klubber kan og burde inneholde.

Både inkludering av flyktninger og utfordringer knyttet til økonomisk eksklusjon ble tatt opp i alle intervjuene. Forskerne la særlig vekt på flyktningjentes deltagelse i fotball, og om det finnes forskjeller mellom barrierene for inkludering av gutter versus jenter.

Intervjuene varte mellom 40 minutter og 1,5 timer. Flesteparten av intervjuene ble gjennomført med ett intervjuobjekt, men noen var med to eller flere intervjuobjekter. Det var som oftest to forskere tilstede under intervjuene, en intervjuet og den andre tok notater. Noen intervjuer ble gjennomført på telefon eller Skype med en forsker ansvarlig for både intervjuet og notattaking. Noen av intervjuene ble også tatt opp (lydopptak) og senere transkribert.

Basert på funn fra de kvalitative intervjuene, utviklet forfatterne en anonym nettbasert spørreundersøkelse (Questback) for utsendelse til norske klubber (N=279) i februar 2018. Spørreundersøkelsen ble distribuert per e-post. Hensikten med spørreundersøkelsen var å kartlegge hvilke strategier norske klubber har for å møte utfordringene knyttet til inkludering i fotballen, og å identifisere eksempler til etterfølgelse til bruk i prosjektets planlagte «toolkit». Spørreundersøkelsen hadde følgende fokusområder:

1. Informasjon om klubben
2. Formelle klubbsystemer for inkludering av flyktninger
3. Klubbens holdning og begrunnelse for å jobbe med inkludering av flyktninger
4. Støtteordninger/finansiering av inkluderingsprosjekter for flyktninger
5. Erfaringer med samarbeidspartnere
6. Eksempler til etterfølgelse (“best practices”).

I analysen av data brukte forskerne systematisk tekstkondensering³. Forskerne studerte først intervjuene for å få et generelt overblikk, samt påpeke overordnede temaer som ble diskutert i

² Denne rapporten omhandler funn knyttet til *flyktninger*

³ Malterud, K., (2012) “Systematic text condensation: A strategy for qualitative analysis” *Scandinavian Journal of Public Health* 40:795-805.

plenum, og videre kategorisert innunder flere temaer. Illustrative sitater ble gjennom denne prosessen også identifisert. De kvantitative dataene ble analysert og presentert i Excel.

Undersøkelsen har studert inkludering av flyktninger i klubber fra et organisatorisk perspektiv. Hovedfokuset har derfor vært å innhente data fra klubber og relevante samarbeidsorganer innenfor og utenfor klubbene. Et tilleggsfokus på individnivå (flyktninger) hadde forsterket prosjektet, men kunne ikke prioriteres av flere grunner, blant annet praktiske (tid), metodiske og etiske.

RESULTATER

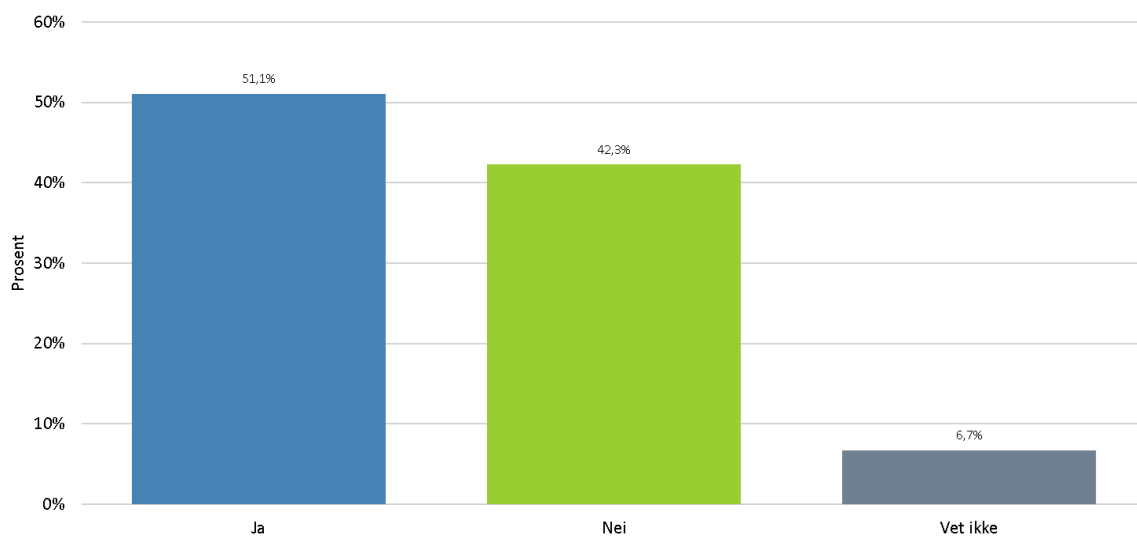
Undersøkelsens funn samt implikasjoner av studiens kvalitative og kvantitative data er strukturert i fire kategorier:

1. Systemer og strategier for inkludering
2. Barrierer for inkludering av flyktninger i klubber
3. Støtteordninger/finansiering av inkluderingsprosjekter
4. Samarbeid mellom interessenter

Eksempler på beste praksis presenteres under hvert fokusområde.

1. Systemer og strategier for inkludering

Undersøkelsen viser at klubbene ser ut til å forstå, akseptere og sier seg enige i visjonen om «Fotball for alle». Resultatene reflekterer at de som er engasjert i klubbene anerkjenner samfunnets forventninger til frivillige organisasjoner og idrettslag som inkluderingsarenaer, og dermed også at de gjennom sine verv også har et samfunnsansvar for inkludering av flyktninger. Grunnet dagens fokus på utfordringene ved integrering av flyktninger, virker mange klubber å ha vektlagt denne gruppen spesielt i sine inkluderingstiltak.

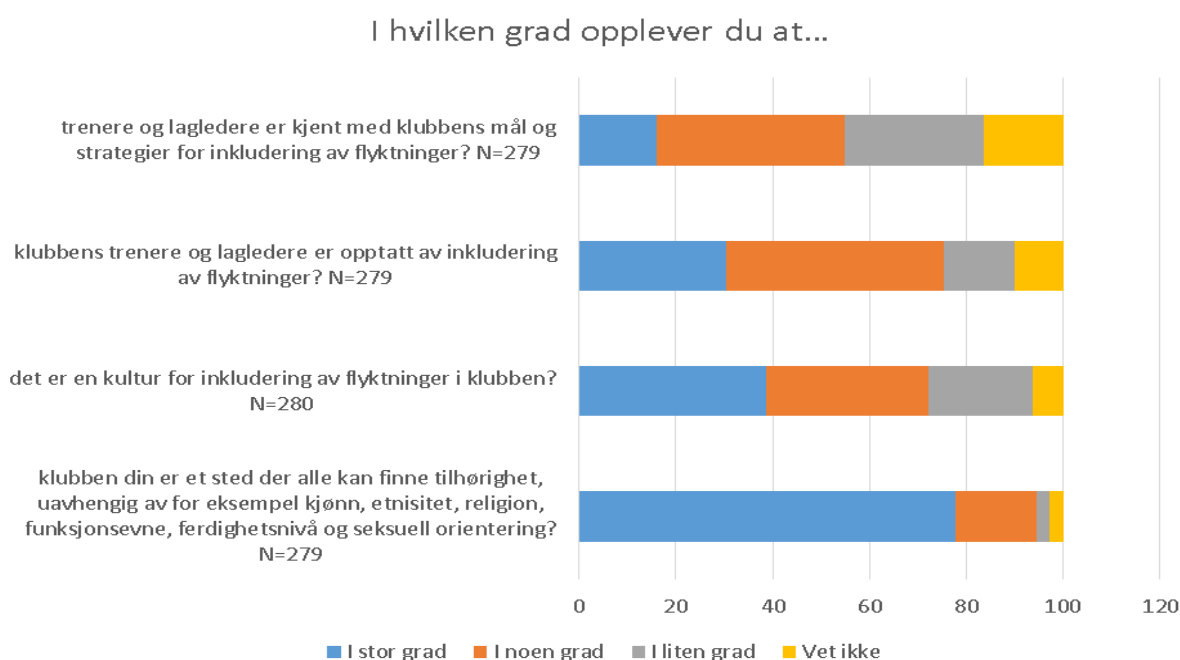
Figur 1: Er inkludering av flyktninger et uttalt mål for klubben?

De kvantitative dataene viser at kun halvparten av klubbene rapporterte at inkludering av flyktninger var et spesifikt og uttalt mål for klubben deres. Dette må sees i sammenheng med at flere av klubbene ikke rapporterer å ha mange bosatte flyktninger i sitt lokalsamfunn. I de klubbene hvor flyktninger er bosatt i lokalsamfunnet, og hvor inkludering av flyktninger følgelig er mer relevant, er det ofte et uttalt mål for klubben.

92 respondenter svarte ja til at mange flyktningfamilier bodde i lokalsamfunnet. 74% av disse svarte også at inkludering av flyktninger var et uttalt mål for klubben. Kun 20% av de responderende klubbene har asylmottak innenfor sitt geografiske område, og 1/3 av klubbene

(77 respondenter) har skoler i lokalområdet med introduksjonsprogram. Av disse svarte 68% at inkludering av flyktninger er et uttalt mål for klubben.

Resultatene viser tydelig at klubber med flyktninger i sitt nærmiljø har inkludering som et tydelig mål for klubben. Flesteparten av klubbene som responderte anser i tillegg sin klubb å være svært inkluderende. Til tross for dette, viser resultatene at flere respondenter mener trenere og ledere på grasrotnivå innehar lite kunnskap om klubbens inkluderingsstrategier, som illustrert i figuren under.

Figur 2: Respondentene opplever at klubben er inkluderende, men at det generelt finnes få rutiner for å dele informasjon om klubbens inkluderingsarbeid med trenere og lagledere

Det er en klar tendens i funnene: Klubben har inkludering på agendaen, har til en viss grad en inkluderingskultur, det er rimelig god interesse fra trenere og lagledere – men de mangler kompetanse og kjennskap til den konkrete implementeringen i hverdagen.

Til spørsmål om klubbens holdninger og tanker rundt inkludering av flyktninger viser både de kvalitative og kvantitative dataene at flertallet av klubbene ønsker å bidra positivt i lokalsamfunnet, bistå flyktninger og deres familier i integreringsprosessen, skape et godt klubbmiljø, og at inkludering av flyktninger inngår i klubbens sosiale ansvar. Andre begrunnelser for å drive med inkludering er rekruttering av spillere til klubblagene, samt å møte forventninger kommunen og NFF har til dem som klubb.

Omtrent en 1/3 av klubbene rapporterer at de har en person (lønnet eller ulønnet) som er ansvarlig for inkludering av flyktninger i klubben, mens i hver 3. klubb var det daglig leder som hadde dette ansvaret. De kvantitative dataene antyder at det finnes lite systematisert arbeid i mange klubber, knyttet til kommunikasjonsstrategier for inkludering til både medlemmer og lokalsamfunnet. I tillegg, er flere klubber avhengig av frivillige individer som engasjerer seg i inkluderingsarbeidet.

Et viktig funn er viktigheten av klubbens systemer og strukturer. Det er påfallende at klubber som adopterer en bred og systematisk tilnærming til inkludering, ofte opplever suksess med å

inkludere flyktninger i klubben sin. Et klubbrevet (system) perspektiv på inkludering fremfor et trenerrevet (individ) perspektiv, fører ofte til mer effektive og bærekraftige inkluderingsinitiativ.

En fellesnevner for inkluderingsorienterte klubber er at de har prioriterte ressurser til inkluderingsprosjekter. I tillegg til tilstrekkelige ressurser, har disse klubbene kompetanse på inkludering samt internaliserte verdier i klubben som operasjonaliseres i et solid system. Både kretser og klubber i studiet har opplevd at det å bli en *Kvalitetsklubb*⁴, har ført til større oppmerksomhet i klubben rundt inkludering, og etableringen av systematiske tilnærminger og kompetansebygging. I et intervju med en kvalitetsklubb framkom det at denne klubben anser overgangen til å bli en 'kvalitetsklubb' som en «åpenbaring» med tanke på inkluderingsverdier, og viktigheten av et klubbrevet fremfor trenerrevet system.

Mange av klubbene med gode inkluderingsresultater har et dedikert styre som promoterer klubbens verdigrunnlag knyttet til «fotball for alle». Dette betyr ikke minst at klubben må sette av tilstrekkelig med midler til tiltak relatert til inkludering av flyktninger.

Når det kommer til praktiske saker angående inkludering av flyktninger i klubber, er deltagelse på individnivå essensielt, og mye avhenger av entusiaster, trenere og lagledere. Innenfor de to sistnevnte, finner man ofte foreldre som jobber frivillig. Det ble gjentatte ganger understreket at viktige momenter er å bygge kunnskap, kompetanse og bevissthet på «bakkenivå» for å oppnå suksess med inkludering av flyktninger. Informanter fra alle sektorer poengterte viktigheten av trenernes og klubleddernes utdanning, der inkludering av flyktninger ligger på agendaen. Noen klubber påpeker også at å ha en koordinator i klubben med ansvar for inkluderings tiltak, i tillegg til samarbeid med andre interessenter har vært et suksesskriterium.

Flere av informantene etterspør arenaer for klubber å møtes og dele erfaringer og felles utfordringer. I en av regionene ble dette formalisert i praksis og promotert av fotballkretsen. Initiativet hadde høye besøkstall, og mange fornøyde deltagere.

Oppsummert kan man si at en solid klubbfilosofi og et verdisystem som fokuserer på inkludering, i tillegg til en systematisk klubbrevet tilnærming, er strategiske fellesnevner for de norske klubbene som har opplevd suksess i sitt arbeid med å inkludere flyktninger.

2. Barrierer for inkludering

Som tidligere rapporter har vist (NFF 2012), finnes

Eksempel på beste praksis:

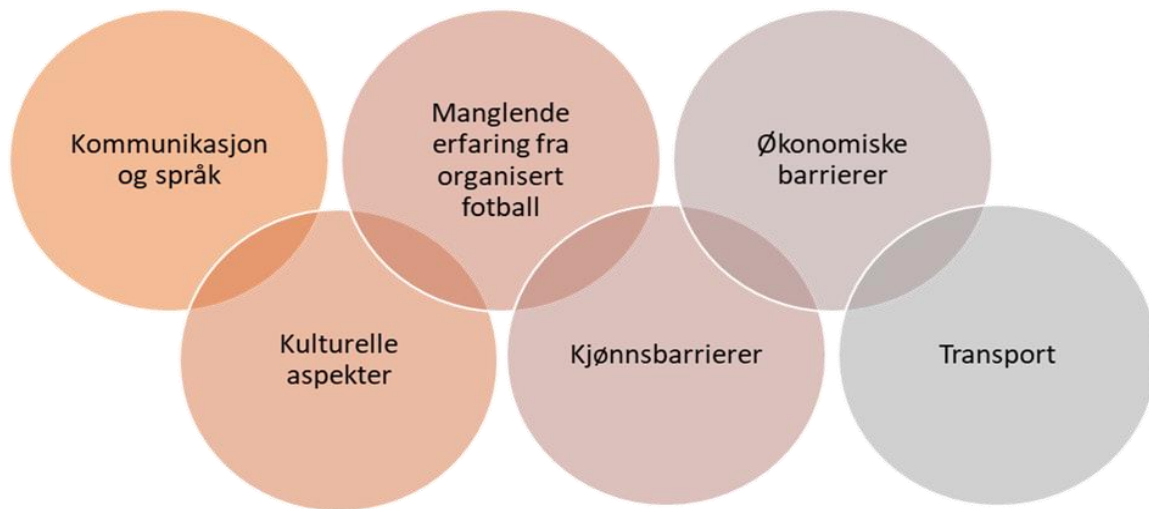
Viktigheten av en systematisk og klubbrevet strategi var tydelig reflektert i en klubs verdigrunnlag, og dens praktiske implementering.

Inkluderingsverdiene klubben sto ved, kunne ikke nedprioriteres av klubbens trenere, men var integrerte i klubbens sportsplan, og implementert gjennom et tydelig regelverk. For eksempel, hadde alle spillere på et lag rett til 50% spilletid i løpet av en kamp. Denne regelen gjaldt for alle lag, helt opp til seniornivå.

Klubben jobbet kontinuerlig med implementering og integrering av klubbverdiene som ble kommunisert minimum en gang i året på foreldremøter og på trenermøter. Å prioritere trenerutdanning var en del av implementeringsprosessen og det ble årlig brukt mye ressurser på utdanning av trenere generelt, og unge ledere spesielt. Hvert lag hadde mer enn en trener, og bestandig en voksen med et særlig samfunnsansvar.

⁴ NFF sitt kvalitetsklubbkonsept har som mål å styrke kvaliteten på fotballaktivitetene. Klubber kan jobbe mot kvalitetsklubbssertifisering på tre ulike nivåer. Fokusområdene er aktivitet, organisasjon, kompetanse og verdier. <https://www.fotball.no/klubb-og-leder/kvalitetsklubb/>

det en enighet i datamaterialet om at den største utfordringen knyttet til inkludering av flyktninger, er språk- og kommunikasjonsbarrierer samt kulturelle forskjeller. Figuren under viser flere andre sammenhengende faktorer som ansees som utfordrende for inkludering av flyktninger i norske fotballklubber.

Figur 3: Rapporterte barrierer for inkludering av flyktninger i norske fotballklubber

Kommunikasjon og språk

Denne barrieren knytter seg hovedsakelig til flyktningforeldre, og ikke barna. Informasjonsformidling om klubbens aktiviteter og krav er en betydelig utfordring for inkludering i fotballen. Hvis det svikter kan det føre til uengasjerte foreldre og barn som blir nødt til å finne ut av ting på egenhånd. Mange klubber har utviklet brosjyrer på ulike språk som beskriver klubben, aktivitetene og viktigheten av frivillig engasjement og den norske idrettsmodellen. Klubbene vet at NFF og idrettskretser også sitter på lignende informasjonsmateriale, men mener at de blir for generelle og at de ikke forklarer særegenhetene ved egne klubber.

Måten det kommuniseres på kan være avgjørende i inkluderingsammenheng. Resultatene viser at direkte kommunikasjon (ansikt til ansikt) ansees som mer effektiv og nødvendig, spesielt for å nå frem til flyktningforeldre. Direkte kommunikasjon gir merverdi gjennom å skape personlige relasjoner bygget på tillit, og fremlegges av flere respondenter som en kommunikasjonsform som burde prioriteres. Noen klubber har i tillegg gode erfaringer med å benytte seg av tolker i forbindelse med direkte kommunikasjon.

SMS og brev som kan tas med hjem ansees også som gode kommunikasjonsformer, mens digital kommunikasjon (for eks. Facebook) ser ut til å fungere mindre godt. (Facebook blir hovedsakelig brukt til å organisere kamper osv.) Mange foreldre har av ulike grunner ikke en profil på digitale plattformer, og har derfor ikke tilgang til informasjonen som ligger her. En klubbrepresentant la frem det å bistå flyktningforeldre med å etablere profiler på plattformer som Facebook, som et suksesskriterium for klubben deres.

Asylmottak, skoler og kommunenes introduksjonsprogram er arenaer der nødvendig kontakt og relasjoner utvikles. Noen klubber har arrangert møter for flyktningforeldre med hensikt å gi informasjon om deres aktiviteter. Andre klubber har opplevd suksess med å arrangere uformelle sammenkomster der personlig kommunikasjon er nøkkelen. Et nevneverdig punkt

er at matservering kan brukes som en måte å enklere skape dialog med foreldre, spesielt mødre.

I bunn og grunn ser en gjennom klubbens *best practice*-eksempler at det er uhyre viktig for klubben og dens representanter (lag, trenere, ledere) å vise åpenhet og fleksibilitet. Som en klubbrepresentant påpekte: «Ikke la språkbarrierer ekskludere: La barna og ungdommen delta, selv om foreldrene deres ikke kan kommunisere med klubben!»

Kulturelle aspekter

Et stort flertall av informantene har opplevd kulturelle aspekter som en barriere for inkludering av flyktninger i fotball, og også her er foreldre det største hinderet. Dette grunnet manglende kunnskap om og forståelse av norsk fotball og hvordan den organiseres. For eksempel, er det få flyktninger som er kjent med hverken konseptene 'dugnad' eller 'fotball for alle', som er viktige elementer i norsk fotball.

Mange informanter påpeker hvor viktig det er at flyktningbarn så vel som foreldrene, engasjerer seg i alle aspekter ved klubben. Noen klubber fremhevet betydningen av å oppfordre flyktninger til å delta på trenerkurs, å jobbe frivillig som trener, å bli med i klubbens styre og generelt delta i frivillig arbeid.

Samtidig vet informantene at dette kan være utfordrende for nyankomne og poengterer derfor at klubben må vise fleksibilitet, ved for eksempel å unngå rigide frivillighetssystemer som kan hindre inkludering. Det betyr også å bidra likt som alle andre, gjennom for eksempel å bake kaker eller kjøre til fotballkamper.

En annen utfordring for flyktninger er det å forplikte seg til faste og regulære treningsøkter. For klubbene som driver utendørsaktiviteter året rundt, kan været føre til lavt oppmøte i perioder. Begge disse utfordringene ser derimot ut til å være lett løselige gjennom kommunikasjon, men klubbene understreker at gode kommunikasjonsmetoder må være på plass.

Mangel på tidligere erfaring fra fotball blant unge

En annen barriere klubbene rapporterer om er kombinasjonen av alder og tidligere fotballerfaring. Det er lettere for klubber å rekruttere barn og unge med gode ferdigheter enn de som kommer fra settinger der det har vært lite eller ingen organisert fotball.

Mestring er en viktig motivasjonsfaktor i alle fritidsaktiviteter, og det å begynne med organisert fotball som 16-åring, med medspillere som har vært aktive spillere siden 6 årsalder, er en utfordring for både enkeltindividet og laget.

Noen klubber har etablert lag for flyktninger som har lite erfaring fra organisert fotball, slik at de kan trene mot et mål om å spille med sine jevnaldrende i de allerede eksisterende lagene.

Kjønnsbarrierer

Temaet kjønn ble tatt opp i både intervjuene og i spørreundersøkelsen. Generelt opplever klubbene større utfordringer knyttet til rekruttering av jenter enn gutter. Dette gjelder spesielt for jenter i ungdomsalder, men også yngre jenter er utfordrende å rekruttere til fotballen.

I spørreundersøkelsen ble respondentene spurt om deres klubb hadde implementert tiltak rettet mot inkludering av flyktningjenter. Som en ser av figuren var det kun 12 % av klubbene som hadde initiert aktiviteter spesielt for flyktningjenter. De fleste klubbene svarte derimot at de

hadde aktiviteter kun for jenter og at flyktningjenter var velkommen i disse. For å inkludere flyktningjenter nevnte noen viktigheten av å involvere foreldrene, spesielt fedrene. Kommunikasjon med foreldrene anses som enda viktigere enn ellers når det er jenter som skal rekrutteres.

En forklaring som dukket opp gjentatte ganger var foreldrenes trang til å beskytte jenter, og en kultur der jenter i voksende grad deltar i husarbeid og gjøremål hjemme. I følge våre informanter, var fellestrening for jenter og gutter, i tillegg til mannlige instruktører for jentelag også utfordringer for flyktningforeldre. Det har også vist seg å være vanskelig å få med jenter på treningsøkter som foregår på kveldstid fremfor rett etter skolen. Selv om fokus i denne konteksten ligger på jenter, er beskyttelsesbehovet flyktningforeldre har også relevant for rekrutteringen av gutter til klubber.

Utfordringen relatert til inkludering av flyktningjenter er av de mest kompliserte for klubbene. For de ca. 12% av klubbene som svarte ja til å ha initiert jentespesifikke inkluderingstiltak, gjaldt disse hovedsakelig rene jenteaktiviteter. Selv om mange av klubbene har målsatt seg å rekruttere flyktningjenter til ordinære lag, var mange av initiativene kun for flyktningjenter.

Økonomiske barrierer

Selv om fotball er en relativt billig aktivitet sammenliknet med mange andre idretter, er kostnadene knyttet til deltagelse vanligvis en utfordring for flyktninger. Før en flyktning får utstedt oppholdstillatelse i Norge, kan de ikke åpne en vanlig norsk bankkonto, noe som hindrer dem i å kunne bruke digitale betalingsmetoder. Muligheten til å delta på treningsøkter begrenses også hvis en flyktning må betale full medlemskapskontingent, samt treningsutgifter.

Fordi deltagelse i fritidsaktiviteter anerkjennes som en viktig faktor i integreringen av flyktninger, har mange kommuner utviklet støtteordninger som gir flyktningbarn muligheten til å delta i minst en fritidsaktivitet. Kommunen betaler da medlemskontingenten, og nødvendig utstyr. Noen kommuner, frivillige organisasjoner og klubber har i tillegg systemer for å skaffe til veie sportsutstyr for flyktningbarn, slik som utstyrslagringsystemet *BUA*⁵. I andre klubber organiseres utstyrsdeling innenfor lagene, gjennom Facebook og andre sosiale plattformer.

Alle klubbene i studiet uttrykker fleksibilitet i forbindelse med betaling av medlemskap og treningsutgifter, og

Eksempel på beste praksis:

En fotballklubb har etablert et *inkluderingsfond*, med egne vedtekter og eget styre. Hensikten med dette *inkluderingsfondet* er å støtte økonomisk vanskeligstilte barn. *Inkluderingsfondet* bidrar derfor med midler til for eksempel å delta på turneringer og kjøpe nødvendig fotballutstyr. Klubbmedlemmer kan søke støtte fra fondet, og styret behandler alle søknader med full konfidensialitet. Dette er et eksempel på et institusjonalisert støttesystem, som gjør klubben mindre avhengig av individer. Hvis for eksempel et barn ikke har tatt med mat eller penger på tur med fotballaget, kan treneren dekke kostnadene og få dem tilbakebetalt gjennom *inkluderingsfondet*. Det blir dermed hverken en økonomisk byrde eller et personlig valg for treneren om han eller hun skal støtte barnet eller ikke.

⁵ BUA er et nasjonalt forbund etablert i 2014, hvis mål er å bidra til inkludering og økt deltagelse i aktiviteter for barn og unge, uavhengig av sosioøkonomisk status. Dette gjør de gjennom å styrke og synliggjøre mulighetene som finnes for å låne idrett- og fritidsutstyr, og å drifte utstyrssentraler (BUA n.d.).

mange har formaliserte rutiner som støtter lag og individer til turneringsdeltagelse. Klubbene opererer med forskjellige tilnærminger og løsninger, men noen klubber har institusjonalisert støtteordninger, der hensikten er å lette de økonomiske utfordringene. Det kommer klart frem at institusjonaliserte støttesystemer gir mer forutsigbarhet for både klubbene, trenere og flyktingene selv.

Transport

Utfordringer knyttet til transport er spesielt relevant i distrikts-Norge der det er lange distanser mellom bosted og treningslokaler, samt mangelfullt kollektivtilbud.

Den norske klubbmodellen er fundert på frivillighet, der foreldre forventes å bidra med eksempelvis kjøring til bortekamper og turneringer. Få flyktinger disponerer bil, både av økonomiske og praktiske grunner (for eksempel at de ennå ikke har et godkjent norsk førerkort). Dermed blir de avhengig av hjelp til transport.

Datamaterialet viser at noen tiltak allerede er forsøkt for å hjelpe flyktinger med transport. Noen asylmottak transporterer barn og unge til fritidsaktiviteter, men langt ifra alle har muligheten til å gjøre dette. I noen tilfeller har klubbene organisert transport til og fra treningsøker.

For flyktinger som er bosatt i kommuner, anerkjenner flere informanter at transport er en utfordring, og at få skritt er tatt i retning av å formalisere systemer for å møte denne utfordringen. Noen klubber forteller at de organiserer henting, men at det ofte er ildsjeler i eller rundt klubben (trenere, andre foreldre osv.) som tar personlig ansvar for å assistere flyktingene med transport. Av den grunn blir det tilfeldig om en flykting bistås i denne sammenheng, eller ikke. Følgelig, etterspørres et system for å takle transport-barrierer.

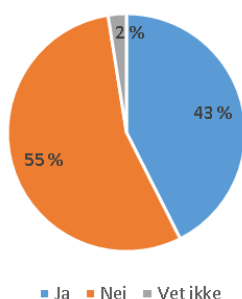
3. Støtte/finansiering av inkluderingsprosjekter

Undersøkelsen viser at en stor utfordring for klubber er manglende kunnskap om og oversikt over finansieringsmulighetene for inkluderingsprosjekter. Det kommer klart frem at klubber anser søknadsprosessen som tung, og at den dermed ikke er førsteprioritet. Mange klubber har begrensede menneskelige ressurser, og har kun frivillige i alle verv; å prioritere å jobbe med søknader vil dermed anses som for omfattende.

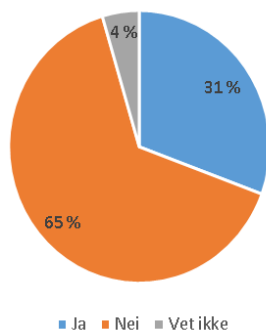
Undersøkelsen viser at de klubbene som har et system der inkludering av flyktninger er prioritert, en organisasjon med lønnede ansatte (m.a.o. en klubb av en viss størrelse), og en dedikert person som jobber spesifikt med inkludering, lykkes best med søknader og innvilgelse av finansielle midler. Informantene etterspør generelt en mindre kompleks søknadsprosess, og at mulighetene for finansiering synliggjøres for klubbene i større grad enn i dag.

En betydelig del av spørreundersøkelsen rettet seg mot støtte og finansiering av inkluderingsprosjekter. Som figur 4 viser, hadde mindre enn halvparten av klubbene i studien søkt på finansielle midler til flyktningprosjekter. En må se disse tallene i sammenheng med de klubbene som rapporterte å ikke ha mange flyktninger bosatt i sitt lokalmiljø, og som derfor ser flyktningstiltak i klubben som mindre nødvendige. Av klubbene som hadde søkt på støtte/finansiering, hadde 37,5% av søknadene gått til kommunen, 27,5% til UDI, og de resterende 35% til andre aktører som fylkeskommunen, privatsektor, NIF sitt flyktningfond og andre subsidier.

Har klubben søkt om støtte/tilskudd til inkludering av flyktninger? N = 282

Har klubben fått tilskuddsmidler til inkludering av flyktninger i løpet av de siste to årene? N = 284

Figur 4: 43 % av klubbene i studien hadde søkt om støtte til inkludering av flyktninger og 31 % hadde fått støtte til dette i løpet av de siste to årene

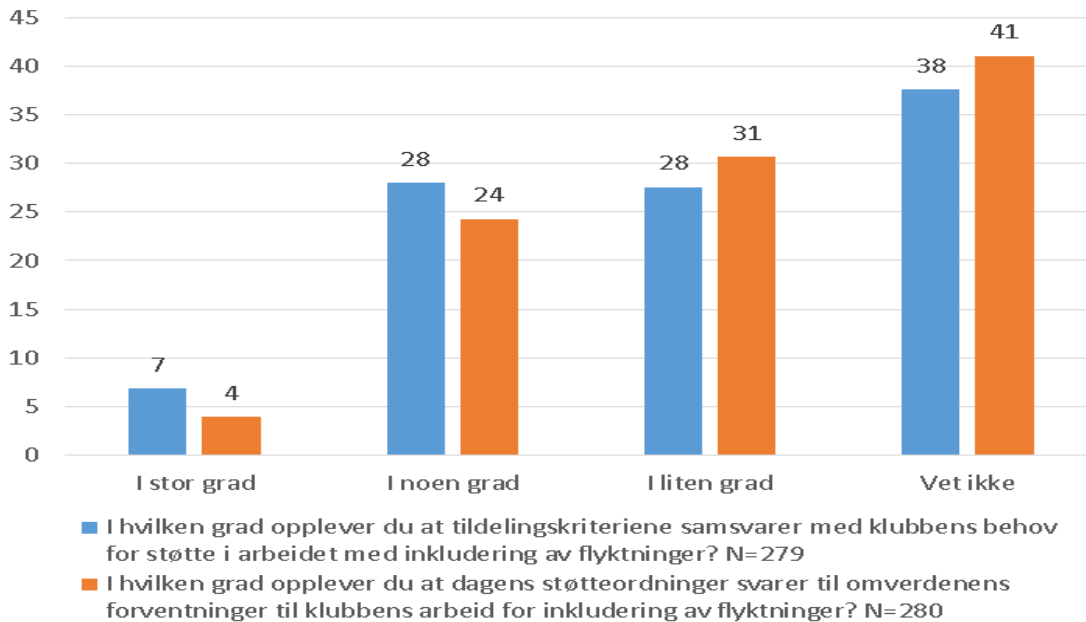
Klubbene som hadde mottatt økonomisk støtte, brukte midlene primært på å dekke medlemskap og utgifter knyttet til kamper, turneringer og andre begivenheter for enkeltpersoner, så vel som aktiviteter organisert av klubben (for eksempel fotballskoler og turneringer). Midlene ble sjeldent brukt på utgifter utover et år, og som regel var de knyttet til spesifikke prosjekter. Klubbene opplevde dette som frustrerende på grunn av utfordringene dette skapte for tiltakenes bærekraft.

Klubbene etterspør mindre byråkratiske og komplekse søknadsprosesser. Det ble ofte nevnt at å navigere mellom ulike støtteordninger var vanskelig, og det medførte at det kun blir de største klubbene med lønnede ansatte som søker på midlene.

Mange av klubbene mener videre at søknadskriteriene har lite relevans for deres klubb, fordi premissene fokuserer hovedsakelig på enkeltgrupper eller begivenheter fremfor det daglige

inkluderingsarbeidet i klubben.

Noen klubber mente at støtteordningene oppfordret til å etablere egne flyktningelag og happeninger, og ikke til inkludering av flyktninger i regulære lag og fotballaktiviteter. Som tidligere nevnt, går NFFs inkluderingsstrategi ut på å prioritere inkludering i allerede eksisterende lag.

Figur 5: Kun et fåtall av klubbene oppgir at tildelingskriterier samsvarer med klubbens behov

I hovedsak viser dataene en variert samling av meninger blant klubbene rundt støtte og finansiering; fra de som ikke har kunnskap om mulighetene for å søke om finansielle midler, til de som er fornøyd med mulighetene som finnes og informasjonen tilgjengeliggjort av NFF og fotballkretsene.

Til tross for dette, er det klare standpunktet at mulighetene for støtte og finansiering kan koordineres på en bedre måte gjennom for eksempel at:

- Søknader og informasjon blir gjort tilgjengelige på nett
- Retningslinjer og assistanse leveres av NFF, spesielt til klubber med begrensede ressurser (menneskelige og økonomiske)
- Søknadsmaler utvikles for å gjøre søknadsprosessen mer håndterbar
- Midler gjøres tilgjengelig også for lengre prosjekter, og for å dekke kostnadene av å ansette individer som jobber spesifikt med inkludering.
- Søknadsprosessen er åpen hele året, slik at midler kan søkes på underveis og når behovet inntreffer

4. Samarbeid med andre aktører

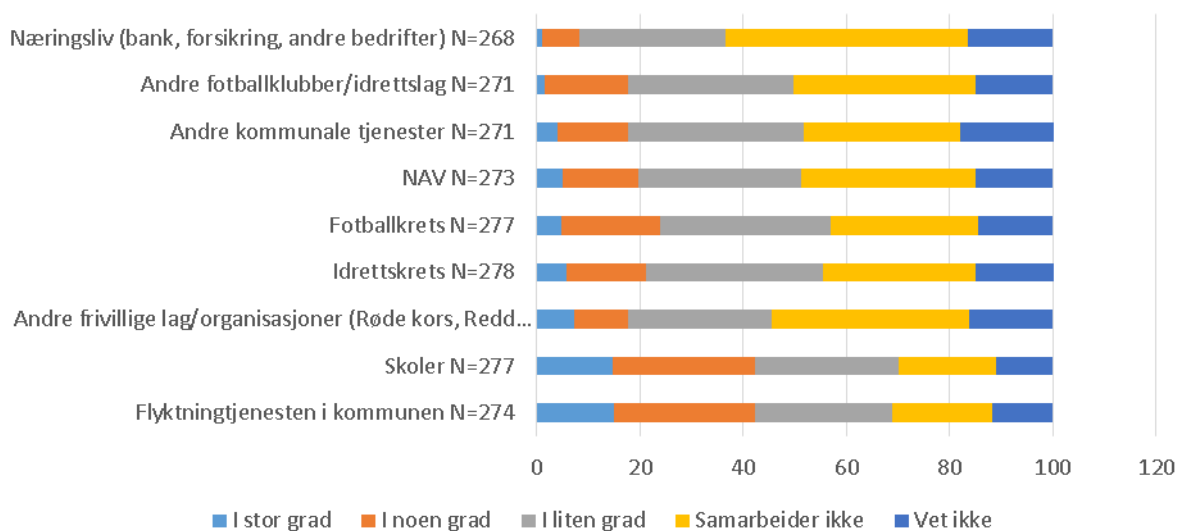
Undersøkelsen avdekker mange mulige aktører klubbene samarbeider med i arbeidet med inkludering av flyktninger:

Figur 6: Mulige samarbeidspartnere til fotballklubbene i inkluderingsarbeidet

I figur 7 nedenfor vises det at få av klubbene hadde samarbeid med alle de ovennevnte aktørene. Det var imidlertid to samhandlingspartnere som i særlig grad ble løftet frem: kommuner og skoler. Alle aktører ønsket klare strategier som kan effektivisere samarbeidet, og gjøre inkluderingsarbeidet så velfungerende som mulig for målgruppene. Det er igjen tydelig at en systematisk tilnærming til inkludering i klubbene er avgjørende.

I hvilken grad bidrar samarbeid med følgende instanser til inkludering av flyktninger i klubben?

Figur 7: I hvilken grad bidrar samarbeid med følgende instanser til inkludering av flyktninger i klubben?

4.1. Samarbeid mellom klubb og aktører fra offentlig sektor

Det er mange mulige samarbeidspartnere for en klubb som vil drive et effektivt inkluderingsarbeid. I det følgende vil de ulike aktørene presenteres og analysere ved å fokusere på tre perspektiver;

- Muligheter
- Utfordringer
- Suksesskriterier

Kommuner – Offentlige flyktningetjenester, NAV

Muligheter:

- Kommunen anerkjenner viktigheten av klubbens rolle i inkluderingsprosessen.
- Kommunen koordinerer samarbeidet mellom relevante interessenter.
- Kommunen har overblikk, tilgang og erfaring med å arbeide med bosatte flyktninger.
- Mange kommuner har støttesystemer for flyktninger, organisert av de offentlige flyktningstjenestene. For eksempel at alle barn støttes med 5000 kr til deltagelse i en aktivitet, og 1500 kr til nødvendig utstyr for å bedrive denne aktiviteten. Slike ordninger gjør det mulig for klubbene å oppfordre flyktningbarn til å delta i fotball.

Utfordringer:

- Klubbene mener ofte at støtten fra offentlig sektor kun er symbolsk. Det er store variasjoner i hvilken grad kommunen støtter klubbene, også innenfor samme fylke.
- Arbeidsdagen i offentlig sektor avsluttes kl.16, når idrettsaktiviteter begynner. Klubbene etterspør flere ressurser i form av personell innenfor offentlig sektor som kan bistå i praktiske oppgaver etter endt arbeidsdag.
- Klubbene har liten tilgang til informasjon fra kommunene om finansieringsmuligheter.

- Det er vanskelig for klubbene å forholde seg til byråkratiske prosesser som trekker ut i tid, særlig i «enkle» saker som eksempelvis utstyrsstøtte til individer.

Suksesskriterier:

- Systematiske strategier for inkludering i kommunen må kommuniseres videre til klubbene, i tillegg til andre relevante interessenter.
- Informasjon om den norske idrettsmodellen og muligheten til å prøve forskjellige idretter bør gis til flyktninger av offentlige flyktningetjenester som allerede arbeider med målgruppen.

Eksempel på beste praksis:

Noen kommuner har organisert møter mellom deltagere i introduksjonsprogram og sportsklubber for å sosialisere og informere, med hjelp av tolker, om de ulike tilbudene som finnes for lokal idrettsdeltagelse og hva det betyr å være del av en norsk idrettsklubb.

Noen introduksjonsprogram har også arrangert «foreldrekvelder» der flyktningeforeldre lærer om hva det forventes av foreldre med barn aktive innenfor idretten. I en av studiens kommuner, tilbød introduksjonsprogrammet arbeidspraksis i idrettsklubber og andre frivillige organisasjoner, som en godkjent del av programmet.

Noen kommuner har ansatte som jobber spesifikt med å assistere klubber med å søke på støtte/midler.

En av kommunene i denne studien har initiert et pilotprosjekt, aktivitetskortet, rettet mot flyktningbarn fra 0 til 17 år. Prosjektet gir barnet (+1) tilgang til mange ulike fasiliteter (svømmehall, kino, fotballstadion osv.) og gjennom det, erfaringer de ellers ikke ville hatt tilgang til.

Fylkeskommunen

Muligheter:

- Fylkeskommunen kan legge til rette for inkludering gjennom å gi finansielle midler og å koordinere interaksjonen mellom interessenter.
- Fylkeskommunen kan støtte prosjektstillinger med ansvar for inkludering i regionene.
- Fylkeskommunen kan ta på seg en rådgivende rolle overfor fotballkretser og klubber i spørsmål knyttet til finansiering.

Eksempel på beste praksis:

I samarbeid med fotballkretsen og håndballkretsen støttet en av fylkeskommunene i studiet idrettskretsen med midler til en prosjektstilling. Stillingen hadde ansvar for inkludering gjennom idrett, med flyktninger som en av målgruppene. Den samme fylkeskommunen administrerte 13-14 aktivitetsfond som særlig prioriterte flyktninger og lavinntektsfamilier. Idrettskretsen hadde en rådgivende rolle i tildelingsprosessen.

Utfordringer:

- Fylkeskommunen er ikke nødvendigvis en naturlig samarbeidspartner for klubben da den ligger «lenger oppe» i systemet. For fylkeskommunen er kanskje samarbeid med kretsene mer naturlig.
- Søknadsprosessen for bistandsmidler på fylkesnivå er byråkratiske, og ofte et stort hinder for klubbene.

Suksesskriterier:

- Klare inkluderingsstrategier i kommunene, med fylkeskommunen som samtalepartner.
- Planer og strategier forankret på ulike nivåer: kommune, fylkeskommune, fotballkrets og fotballklubb

Skolefritidsordninger (SFO/AKS)

Muligheter:

- Alle barn i Norge går på skole, noe som gir skolene en unik tilgang og relasjon til flyktninger.
- Noen skoler har innføringsklasser, og er derfor spesielt egnet som samarbeidspartnere i inkluderingsprosjekter.
- Skoler og lærere kan assistere med informasjonsdeling på vegne av klubbene, eller hjelpe til med å få hjulpet dem på trening.
- Skoler og lærere kan fungere som bindeledd mellom klubb og flyktningsforeldre.
- Klubbene kan initiere fotballfritidsordninger (FFO) for å rekruttere skolebarn til fotballen, som et alternativ til SFO.

Utfordringer:

- Skolene tar få systematiske og formelle initiativ til samarbeid med fotballklubber. Mye er avhengig av private initiativ fra enkelte lærere og deres personlige kontakter i klubbene (hvis noen).
- Foreldre risiker å bli tilsidesatt om skoler/lærere skal fungere som bindeledd mellom flyktningsforeldre og klubben.
- Klubbens aktiviteter er ikke organisert gjennom skolene og er ofte ikke på skolens områder. Det hadde vært lettere for barn å delta på treningsøkter om aktivitetene hadde foregått på skolens områder, da dette sannsynligvis hadde gitt foreldrene en større trykksfølelse. Dette punktet er spesielt relevant for inkludering av flyktningsjenter (økonomi og transport kan også knyttes til dette punktet).

Suksesskriterier:

- Bruke skolen til å introdusere aktiviteter og etablere formell kontakt med klubben.
- Involvere feltarbeidere (for eksempel fra kommunen) som kjenner den norske konteksten, men som snakker barnets morsmål. I samarbeid med skoler og kommunen, kan feltarbeiderne i begynnelsen ta følge med barna til aktiviteter, og holde kontakt med familiene.

Asylmottak

Muligheter:

- Samarbeid mellom klubber og asylmottak ansees å ha stor påvirkningskraft på inkluderingsarbeid av flyktninger.
- Flyktninger som bor i asylmottak er i en «limbo-tilstand», og fotball kan bidra til å lette denne vanskelige situasjonen der man har mye fritid.
- Asylmottak kan ta en aktiv rolle i det å initiere og rekruttere flyktninger til fotball og andre aktiviteter.
- Kommunikasjon mellom barna, foreldrene, klubben og asylmottaket er viktig for å takle utfordringer knyttet til kulturelle forskjeller.

Utfordringer:

- Manglende kommunikasjon og informasjonsdeling mellom flyktninger på asylmottak og klubber, har noen steder ført til friksjoner i lokalsamfunnet.

- Mangel på systematiske planer og ansvarsfordeling mellom klubb, asylmottak og kommunale aktører (hvem gjør hva?).
- Ansatte ved asylmottak er ofte overarbeidet og har lite kapasitet til å følge opp initiativ.

Eksempel på beste praksis:

Klubber ble invitert til et asylmottak for å snakke direkte med flyktningforeldre ved hjelp av tolk. Klubbene verdsatte dette høyt da møtene ble ansett som viktige bidrag i klubbens inkluderingsarbeid. Det ble en arena for både å forklare hvordan klubbene fungerer, for å skape tillit mellom klubb og foreldre, og for å avklare hvilke forventninger ligger til grunn for deltagelse i fotballen (oppmøte og andre forpliktelser). Alle asylmottakene som deltok i denne studien gjennomførte slike introduksjonsmøter. Et asylmottak betalte i tillegg for at alle barna på mottaket kunne delta i en fritidsaktivitet.

Suksesskriterier:

- Asylmottaket har en informativ og opplærende rolle i relasjonen til flyktningforeldre.
- Etter at flyktninger bosettes på asylmottaket, blir deres interesser kartlagt. Asylmottaket etablerer kontakt mellom flyktningen og den lokale fotballklubben.
- Asylmottaket kan koordinere informasjonsprosessen ved å invitere fotballklubber til mottaket, der ledere og trenere kan møte både barna og deres foreldre.

4.2 Samarbeid mellom klubb og frivillig sektor

NFF (sentralt)

Muligheter:

- NFF utvikler strategier og implementeringsplaner som klubbene må følge.
- NFF administrerer finansieringsmuligheter som klubbene kan søke på.
- NFF sitter på ekspertise som kan støtte klubbene i å utvikle gode strategier for inkludering.

Utfordringer:

- Klubbene opplever at det er stor distanse mellom NFFs sentrale administrasjon og klubbene på grasrotnivå. Ekspertisen NFF besitter blir av den grunn ofte oppfattet som utilgjengelig.
- Søknader oppfattes som byråkratiske og vanskelige for klubber som drives av frivilligheten.
- Registreringsprosessen av spillere som NFF krever, er for omfattende og byråkratisk og det er noen ganger lettere å registrere spillere som norske, da dette krever mindre dokumentasjon fra spillerens side.

Suksesskriterier:

- Klare systemer og strategier som det er mulig å følge opp.
- Ressurser (menneskelige og økonomiske) for å støtte klubbene i å søke på finansielle midler.
- Delt innsats i å utvikle informasjonsmateriale for flyktninger, igangsatt av NFF.

Fotballkretser

Muligheter:

- Som NFF-representanter i regionene, kan fotballkretsene bidra til implementeringen av NFF sine overordnede mål på grasrotnivå.
- Fotballkretsen kan påta seg en koordinerende rolle ved for eksempel å tilrettelegge for møter mellom klubbene i regionen.
- Fotballkretsen kan gi retningslinjer for og/eller initiere prosjekter i både kommuner og klubber, tilpasset lokale kontekster.
- Fotballkretsen kan bistå klubber i å søke økonomisk støtte.
- Fotballkretsens rolle som koordineringspartner kan være relevant ikke bare for samarbeid med og mellom klubber, men også med andre viktige interessenter i regionen.

Utfordringer:

- Fotballkretsens rolle varierer, basert på tilgang til både økonomiske og menneskelige ressurser.
- I områder der ressurser (menneskelige og økonomiske) er knappe, ligger integreringsansvaret hos klubbene.

Suksesskriterier:

- Kretsene påtar seg rollen som regionale koordinører, og tilrettelegger for arenaer der klubber kan møtes, dele erfaringer og igangsette samarbeid/delt innsats.

Eksempel på beste praksis:

Samarbeid mellom fotballkretser og andre interessenter (for eks. fylkeskommunen, kommunale departementer, flyktningetjenester og skoler), muliggjorde mange inkluderingsinitiativ og genererte økonomiske midler i en av regionene i studiet.

En fotballkrets hadde en egen koordinator som jobbet spesifikt med inkluderingstiltak (se også ovennevnte eksempel fra fylkeskommunen). Stillingen ble etablert i samarbeid med håndballkretsen, kommunen og fylkeskommunen. Koordinatorrollen innebar å støtte klubbene i deres inkluderingsarbeid, tilrettelegge for samarbeid mellom relevante partnere, og bidra med informasjon og kompetanse om inkluderingstemaer for å gi oversikt over/hjelp med søknader (økonomisk bistand). Koordinatoren la til rette for møteplasser for erfaringsdeling mellom ulike aktører. En slik stilling i fotballkretsen bidro til å formalisere klubbenes inkluderingsløsninger.

Idrettskretser

Muligheter:

- Idrettskretser representerer alle idretter i en region og kan påta seg en koordineringsrolle ved for eksempel å tilrettelegge for møter mellom ulike idrettsklubber og relevante partnere, samt ta initiativ til prosjekter i regionen.
- Idrettskretser har ofte personell i stillinger som jobber spesifikt med inkludering. For klubber med begrensede eller ingen fast ansatte, kan idrettskretsen gi assistanse og ekspertise i søknader om økonomiske midler.

- Idrettskretser kan gi informasjon og informasjonsmateriale til flyktninger (gjennom for eksempel asylmottak og introduksjonsprogrammene) om den norske idrettsmodellen generelt, og hva det betyr å være en del av norsk idrett.

Utfordringer:

- Klubber mener det er stor avstand mellom idrettskretser og klubbene på grasrotnivå.
- I mange regioner er fotballkretsen en mer relevant partner for fotballklubben enn idrettskretsen.
- Idrettskretsene har ikke mange nok ansatte til å assistere klubbene individuelt.

Eksempel på beste praksis:

I en region, hadde idrettskretsen en inkluderingsstilling som var delvis finansiert av fylkeskommunen. Stillingen muliggjorde et fokus på integrering gjennom idrett. En viktig del av arbeidet var å gå gjennom hver enkelt søknad til NIFs inkluderingsfond fra klubbene i regionen, og å stille opp som NIFs rådgivende partner i fordelingsprosessen.

Suksesskriterier:

- Idrettskretsen tilrettelegger for møtearenaer mellom klubber i og utenfor fotballen, for å dele erfaringer og etablere samarbeid.
- Idrettskretsen fremskaffer informasjon til klubber knyttet til søknad om tilskuddsmidler, og bruker sin posisjon til å lette søknadsprosessen for klubbene.

Frivillige organisasjoner

Muligheter:

- Frivillige organisasjoner har ofte erfaringer med inkluderingsarbeid og kan støtte klubbens arbeid med inkludering.
- Frivillige organisasjoner er basert på frivillig aktivitet, og ekspertise er tilgjengelig etter vanlige arbeidstimer (i motsetning til offentlig sektor).
- Det kan være nyttig for klubber å samarbeide med frivillige organisasjoner i kommunikasjonen med og rekrutteringen av flyktninger til klubben.

Utfordringer:

- Samarbeid med klubbene er etterspurt, men lite formalisert pr d.d.
- Relativt få systematiske og formaliserte samarbeidstiltak mellom fotballkretser og frivillige organisasjoner.

Suksesskriterier:

- Organisasjoner som allerede er involvert i arbeid med flyktninger deler kunnskap og erfaringer med klubber, og bistår med informasjonsdeling og kontaktetablering mellom klubber og flyktninger.
- Klare strategier og implementeringsplaner i klubbene, som kartlegger hvilke frivillige organisasjoner i lokalsamfunnet det er relevant å samarbeide med.

Eksempel på beste praksis:

Norges Røde Kors er involvert i flere aktiviteter for flyktninger som for eksempel aktivitetsdager der flyktninger kan prøve forskjellige aktiviteter. På samme måte jobber «Buddy-prosjektet» for at unge flyktninger får venner i lokalsamfunnet, gjennom sosialiseringaktiviteter som fotball. I en av studiens caser, arbeidet en aktivitetskoordinator fra Røde Kors med å få flyktninger inkludert i klubber og organisasjoner, og med å oppfordre klubber og organisasjoner til å etablere/bygge systemer for inkludering.

Et annet eksempel er Redd Barnas «Gode Nabo-prosjekt». Her støtter en norsk familie en nybosatt flyktningfamilie ved å invitere dem hjem eller til ulike arrangementer, for å hjelpe med å forstå det norske samfunnet og den norske kulturen. I tillegg følges flyktningbarna til aktiviteter om nødvendig. Redd Barna støtter de frivillige med kurs og trening, og dekker kostnadene for denne kompetansebyggingen.

4.3. Samarbeid mellom klubb og privat næringsliv

Muligheter:

- Det private næringslivet kan støtte klubbene økonomisk.
- Privat næringsliv kan handle raskt, med mindre byråkrati enn interessenter fra offentlig sektor.
- Klubber kan være verdifulle sponsorobjekter for promotering av ulike selskap sine CSR (corporate social responsibility) strategier.

Eksempel på beste praksis:

En fotballklubb forklarte hvordan de i løpet av de siste to årene har organisert sommerferie-turer for barn (flyktninger og lav-inntekt) som ikke har mulighet til å dra på ferie, grunnet økonomiske vansker. Ulike firmaer som kretsen allerede samarbeidet med, sponset turene. Klubben mente at interessen for slike partnerskap stadig øker, i og med at flere barn i Norge faller innunder denne målgruppen.

Utfordringer:

- Økonomisk støtte er ofte prosjektbasert eller prioriterer enkeltinnslag. Fotballklubber trenger midler til daglige og bærekraftige aktiviteter.

Suksesskriterier:

- Klare strategier fra fotballklubbens side om etablering av partnerskap, men også knyttet til å sikre midler for langsiktige prosjekter og daglige og bærekraftige aktiviteter.

Høgskolen i Molde

PO.Box 2110
N-6402 Molde
Norway
Tel.: +47 71 21 40 00
Fax: +47 71 21 41 00
post@himolde.no
www.himolde.no

Møreforskning Molde AS

Britvegen 4
N-6410 MOLDE
Norway
Tel.: +47 71 21 42 90
Fax: +47 71 21 42 99
mfm@himolde.no
www.mfm.no